

نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در هویت اجتماعی و رابطه‌ی معلم و شاگرد

دریافت: ۱۳۹۹/۹/۱۷

پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۰۲

صادق حامدی‌نسب^۱

دکتری برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند- ایران.

وحید غلامی

کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی، مشهد- ایران.

معصومه عزیز

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده ادبیات، دانشگاه زابل، زابل- ایران.

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش، بررسی نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در هویت اجتماعی و رابطه معلم و شاگرد است. مطالعه‌ی حاضر یک پژوهش مقطعی با رویکرد توصیفی-تحلیلی بود که به صورت پیمایشی اجرا شد. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر دوره‌ی اول متوسطه در استان خراسان جنوبی بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انجام شد. ابتدا در هر شهرستان به روش خوشه‌ای، چند مدرسه متوسطه اول به صورت تصادفی انتخاب شد، سپس بعد از دریافت مجوز، با مراجعه به دفتر آموزش هر مدرسه و بر اساس لیست دانش‌آموزان، افراد به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و به صورت تصادفی انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفت. حجم نمونه پژوهش برابر با ۲۰۰ نفر است. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه‌ی استاندارد استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی شی، لو، یانگ، لی و کای (۲۰۱۴)، پرسشنامه رابطه‌ی معلم-شاگرد مورای و زوویچ (۲۰۱۰) و پرسشنامه‌ی هویت اجتماعی کاروانی (۲۰۱۴) بود. برای سنجش همبستگی متغیرها در صورت برقراری فرض نرمالیتی از معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت ملی، قومی، مذهبی و جهانی دانش‌آموزان دختر متوسطه-ی اول استان خراسان جنوبی ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد؛ همچنین بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و رابطه معلم-شاگرد رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، هویت اجتماعی، رابطه‌ی معلم-شاگرد.

^۱ نویسنده مسئول: hamedis@birjand.ac.ir

The Role of Using Virtual Social Networks in Social Identity and Teacher-Student Relationship

Sadegh Hamedinasab¹

PhD of Curriculum, Department of Education, Faculty of Education and Psychology, University of Birjand - Iran

Vahid Gholami

Master of Educational Research, Department of Education, Faculty of Education and Psychology, Ferdousi University -Iran

Masoumeh Azizi

Assistant Professor, Department of Information Science, Faculty of Literature, University of Zabol, Zabol - Iran.

Receipt: 2020/12/07

Acceptance: 2021/01/21

Abstract:

The purpose of this study is to investigate the role of using virtual social networks in social identity and the teacher-student relationship. The present study was a cross-sectional study with a descriptive-analytical approach that was conducted as a survey. The statistical population of the present study included all female high school students in South Khorasan province who were studying in the academic year 2018- 2019. Sampling was performed by cluster random sampling. First, in each city by cluster sampling, a few first secondary schools were randomly selected, then after receiving the license, by referring to the education office of each school and based on the list of students, individuals were randomly selected and studied by stratified sampling. It placed. The sample size of the research is equal to 200 people. The instruments used in this study were the standard questionnaire by using virtual social networks Shi, Luo, Yang, Liu, & Cai (2014), the teacher-student relationship questionnaire of Murray & Zvoch (2010) and the Caravani social identity questionnaire (2014). Structural equations were used to measure the correlation of variables in case of normality assumption using SPSS software. The results showed that the use of virtual social networks has a positive and significant relationship with the national, ethnic, religious and global identity of female high school students in South Khorasan province. There is also a significant relationship between the use of social networks and the teacher-student relationship.

Keywords: Virtual social networks, social identity, teacher-student relationship.

¹ Corresponding author: hamedi_s@birjand.ac.ir

مقدمه

در جامعه‌ی امروزی و با ظهور رسانه‌های اجتماعی، سرعت انتشار اطلاعات و به اشتراک‌گذاری اطلاعات بیش از پیش زیاد شده است. رشد و گسترش دانش بشری و فناوری‌های نوین سبب شده تا دنیای انسان‌ها متحول و هر لحظه پیچیده‌تر شود (Darvizeh, Ranjbar, & Naraghizadeh, 2011). اینترنت یکی از وسایل ارتباطی در عصر جدید و یک جریان وسیع و در حال رشد است که در دسترس شبکه‌های ارتباطی کامپیوتری قرار دارد. کاربرد گسترده اینترنت در سطح جهان، ارتباطات از مجرای کامپیوتر را تا این حد آسان کرده که مزیت‌های همه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات از گذشته در ویژگی‌های اینترنت خلاصه می‌شوند (Lee & Lee, 2010)؛ نقش اینترنت در ایجاد تغییرات اجتماعی اجتناب‌ناپذیر است (Barat, Dastjerdi, & Sayadi, 2013). شبکه‌های اجتماعی، یکی از مهم‌ترین و موفق‌ترین این برنامه‌های اینترنتی هستند. شبکه‌هایی از جمله فیس بوک^۵، توئیتر^۶، واتس‌آپ^۷، وایبر^۸، تلگرام^۹ و ... از جمله شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند که در مدت زمانی کوتاهی به سرعت رشد کرده‌اند و روزه‌روز میان افراد محبوبیت بیشتری پیدا می‌کنند (Lee & Lee, 2010). به طور کلی، شبکه‌های اجتماعی به مجموعه‌ای از افراد اطلاق می‌شود که به صورت گروهی با یکدیگر ارتباط داشته‌اند و مواردی مانند اطلاعات، نیازمندی‌ها، فعالیت‌ها و افکار خود را به اشتراک

بگذارند؛ به عبارت دیگر شبکه‌های اجتماعی پایگاه‌هایی هستند که با استفاده از یک موتور جستجوگر و افزودن امکاناتی مانند چت، پیام‌رسانی الکترونیکی، انتقال تصویر، صدا و ... امکان ارتباط بیشتر کاربران را در قالب شبکه‌ای از روابط فردی و گروهی فراهم می‌آورند (Barat Dastjerdi, & Sayadi, 2013). بر اساس تعریفی دیگر، شبکه‌های اجتماعی، خدمات برخی هستند که به افراد اجازه می‌دهند در یک سیستم مشخص و معین پروفایل شخصی خود را داشته باشند، خود را به دیگران معرفی کنند، اطلاعاتشان را به اشتراک بگذارند و با دیگران ارتباط برقرار کنند. از این طریق افراد می‌توانند ارتباطشان را با دیگران حفظ کنند؛ همچنین، ارتباط‌های اجتماعی جدیدی را شکل دهند (Ellison, 2007).

در عصر حاضر فن‌آوری اطلاعات از جمله اینترنت بر تمامی شئون زندگی فردی و اجتماعی افراد جامعه رسوخ نموده است. امروزه تعداد کثیری از دانش‌آموزان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی باهم ارتباط برقرار می‌کنند که میزان آن اگر بیشتر از ارتباط چهره به چهره نباشد کمتر نخواهد بود (Kujath, 2011).

ظهور فناوری‌های نوین دگرگونی‌های اساسی را در تعاملات بین اشخاص به وجود آورده است. ارتباطات انسانی نیز عامل بنیادین در شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی هستند. این فناوری‌ها و به ویژه شبکه‌های اجتماعی این امکان را فراهم می‌کنند تا افراد نیازها، خواسته‌ها و بازنمایشی در هویت خود را به دنیای واقعی تسری دهند و شرایط جدیدی را برای گفت‌وگو، تفاهم و تعامل در دنیای مجازی و حقیقی فراهم کنند (Di Marzo, 2012).

بنابراین تأثیرگذاری اینترنت بر روی ارتباط معلم و دانش‌آموز، از موضوعات مهم در عصر حاضر است. مهم‌ترین هدف معلم در جامعه‌ی امروزی باید برقرار کردن رابطه‌ی مطلوب، دوستانه و

3. Computer communication networks

4. Information and Communication Technologies

5. Face book

6. Twitter

7. Whats app

8. Viber

9. Telegram

تدریس است و معلم چهار بازخورد عملکردی، انگیزشی، اسنادی و راهبردی بر شاگرد دارد (Pintrich, 2002 & Schunk). مدرسه یک مجموعه سازمان‌یافته است که مانند هر سیستم دیگر، درگیر تعارضات مختلف مانند تعارض میان کارکنان مدرسه؛ دانش‌آموزان کارکنان و دانش‌آموزان باشد و این تعارض امری اجتناب‌ناپذیر است (Karimi, 2008)؛ اما این تعاملات و تعارضات در فرایند آموزش یادگیری، مدیریت کلاس، شیوه‌های کنترل رفتار و بدرفتاری معلمان نسبت به دانش‌آموزان عامل پیدایش بسیاری از مشکلات سیستم‌هاست (Lee, 2020).

هویت اجتماعی، سطحی از حیات اجتماعی است که افراد خود را با ضمیر ما متعلق و منتسب می‌دانند و نسبت به آن احساس تعلق، تکلیف و تعهد می‌کنند (Caravan, 2014). هویت اجتماعی عبارت است از اطلاعات فرد از تعلق به گروه اجتماعی خاص و ارزش منتج از این عضویت؛ و این هویت در صورتی شکل مثبت دارد که ویژگی‌های گروه یا طبقه‌ای که فرد خود را عضوی از آن می‌داند با ویژگی‌های سایر گروه‌ها امکان رقابت داشته باشد. هویت اجتماعی نقش بسزایی در رشد نوجوان دارد و اگر فردی در پشت سر گذاشتن این مرحله به ناکامی دچار شود، سلامت روانی و آینده وی به خطر می‌افتد. هویت اجتماعی از عوامل فردی و شخصی گرفته تا مسائل سیاسی اجتماعی، فکری، عقیدتی و حتی مسائل روانی اثر می‌پذیرد (Bliuc, Ellis, & Goodyear, & Hendres, 2011).

پژوهش‌های مختلفی در زمینه رابطه شبکه‌های اجتماعی و هویت اجتماعی صورت گرفته است. شافی و همکاران در پژوهش خود دریافتند که هویت آنلاین کاربران بر پایه هویت آفلاین آن‌ها شکل می‌گیرد (Shafea, & et al. 2012). صبوری و آذرگون نشان دادند هویت قومی، دینی، ملی و جهانی با میزان استفاده از فیس‌بوک ارتباط دارد (Sabouri Khosroshahi, & Azargun, 2013).

حمایت‌کننده با دانش‌آموزان باشد. چنین هدفی فقط با ارتباط مناسب بین معلم و دانش‌آموز میسر می‌شود. معلم باید با دانش‌آموزان رابطه‌ی محبت‌آمیز برقرار کند؛ رابطه‌ای که حمایت معلم از دانش‌آموزان را در بر داشته باشد. این امر مهم وقتی محقق می‌شود که بین معلم و دانش‌آموز هم‌فکری برقرار باشد. تلاش برای رابطه‌ی مثبت باید همه اوقات معلم و دانش‌آموزان را در برگیرد. آموزش، بدون ایجاد رابطه‌ی معنایی نخواهد داشت. (Oliveira, 2015).

بنابراین مدرسه روابط انسانی را که موجب ایجاد تعادل فکری در فرزند می‌شود، ترغیب می‌کند و به دانش‌آموزان این احساس را می‌بخشد که متعلق به گروه معینی هستند و در این گروه نقش مهمی دارند. در کلاس‌هایی که در آن روابط انسانی وجود دارد، محیط مطلوبی ایجاد می‌کند که دانش‌آموزان در داخل آن شکفته می‌شوند و معلم که بیش از هر شخص دیگری در ایجاد روابط انسانی نیکو مؤثر است، باید به‌گونه‌ای باشد که در سایه تعادل احساساتی خویش، با دانش‌آموزان تفاهم پیدا کند. معلم باید بتواند ارتباطی سالم و دوطرفه برقرار نماید تا سبب تبادل افکار و احساسات شده و در قبال آن به انتقال مفاهیم و دانش مورد نیاز دانش‌آموزان بپردازد و آن‌ها را در فرایند یادگیری راهنمایی نماید و این برقراری ارتباط مؤثر جز با مدیریت اثربخش و توانای معلم ممکن نخواهد شد (Heidari, 2012).

نتایج پژوهش‌های متعدد، مُبیین این است که روش‌های متفاوت تعامل بین معلم و دانش‌آموز با تعارض‌های متفاوتی همراه بوده است (Evans, Butterworth, & Law, 2019). دانش‌آموزان، به راه‌های گوناگون، این رابطه و تعامل را موجب می‌گردند. نوع رابطه معلم - شاگرد ممکن است شامل انواع تعلق، بی‌اعتنایی و طرد کردن باشد که ممکن است آثاری مخرب بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد. بازخورد معلم به شاگرد یک عملکرد مهم در

نوجوانان روابط خود را از این طریق بهبود بخشیده و بدین ترتیب سرمایه‌های اجتماعی خود را حفظ می‌کردند. نوجوانان ارتباط از طریق شبکه‌های اجتماعی را ترجیح می‌دادند و نمی‌توانستند دنیای خود را بدون این ارتباطات تصور کنند و استفاده از شبکه‌های اجتماعی بخشی از فعالیت‌های روزانه آن‌ها شده بود. شبکه‌های اجتماعی روابط بین دوستان نزدیک را بهبود بخشیده و نتوانسته بود روابط بین فردی با دوستانی که صمیمیت کمتری دارند را ارتقاء دهد. همچنین شافی و همکاران معتقدند که احساس عدم امنیت، تبلیغ خود شخص و ادراک متقابل عوامل تأثیرگذار بر هویت آنلاین دانشجویان هستند. در پژوهش خود دریافتند که هویت آنلاین کاربران بر پایه‌ی هویت آفلاین آن‌ها شکل می‌گیرد (Shafiea, & et al, 2012).

سلطانی در پژوهشی که با عنوان بررسی رابطه‌ی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و هویت اجتماعی دانشجویان انجام داد، به این نتیجه رسید که بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و کلیه‌ی ابعاد مطرح شده در حوزه‌ی هویت اجتماعی، به جز هویت ملی و هویت دینی، رابطه‌ی مستقیم و معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیونی به شیوه‌ی گام‌به‌گام نیز نشان داد که تنها مؤلفه‌ی هویت جهانی، وارد مدل رگرسیونی استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی مجازی شده و این بعد، بیشترین اثر را بر هویت اجتماعی داشته است (Soltani, 2016).

ربانی و همکاران در پژوهشی با عنوان تأثیر رسانه‌های جمعی و هویت ملی که به دنبال بررسی تأثیر استفاده از رسانه‌های گروهی و شبکه‌های ارتباط جمعی بر هویت ملی بوده‌اند به این نتیجه رسیدند که بین استفاده از رسانه‌ها و هویت ملی رابطه معناداری وجود دارد و افرادی که از رسانه‌های داخلی استفاده کرده‌اند در سازه هویت ملی نمره‌ی

آلکان و مینک (Alkan, & Meinck, 2016) در پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین استفاده دانش‌آموزان از فناوری ارتباطات و اطلاعات برای ارتباطات اجتماعی با سواد اطلاعاتی و کامپیوتری آن‌ها" به این نتیجه رسیدند که دانش‌آموزانی که حداقل یک بار در هفته از اینترنت برای پیام‌رسانی و مشارکت در شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کردند، نسبت به کسانی که هرگز یا کمتر از یک بار در هفته از اینترنت استفاده می‌کردند، سواد اطلاعاتی و کامپیوتری بیشتری داشتند؛ همچنین دختران بیشتر از پسران از تکنولوژی ارتباطات استفاده می‌کردند. علاوه بر این نتایج نشان داد که رابطه‌ی قوی بین سطح مهارت تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات دانش‌آموزان و فراوانی استفاده از دستگاه‌های الکترونیکی برای ارتباطات اجتماعی وجود دارد؛ از این‌رو، اثر استفاده از تکنولوژی که در مدارس و بعداً در محل کار مورد نیاز است، در خارج از مدرسه و در اجتماعی شدن دانش‌آموزان منعکس می‌شود.

چان (Chan, 2014) در پژوهشی تحت عنوان "فیس‌بوک و تأثیر آن در مهارت‌های اجتماعی تلقینی و رضایت از زندگی: اثر شمشیر دولبه" به این نتیجه رسیدند که مهارت‌های اجتماعی تلقینی با رضایت از زندگی رابطه‌ی مثبت دارد و فعالیت در فیس‌بوک اثرات سرکوب‌کننده‌ای دارد. تنها استفاده‌ی کم از شبکه اجتماعی فیس‌بوک، تأثیر منفی روان‌پریشی بر مهارت‌های اجتماعی تلقینی را کاهش می‌دهد و این نشان می‌دهد که فیس‌بوک ممکن است به عنوان یک پلتفرم تهدیدکننده برای تعاملات اجتماعی بین افراد عصبی ظاهر شود.

ویگومو (Waigumo, 2013) در پژوهشی تحت عنوان "اثر سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بر روابط بین فردی میان نوجوانان: مطالعه موردی منطقه شرق مورنگ" به این نتیجه رسید که شبکه‌های اجتماعی بر روابط میان فردی نوجوانان اثر گذاشته،

استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت جهانی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی ارتباط دارد.

بین رابطه‌ی معلم- شاگرد با استفاده از شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

مطالعه حاضر یک پژوهش مقطعی با رویکرد توصیفی-تحلیلی می‌باشد که به صورت پیمایشی اجرا شده است. جامعه‌ی پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره‌ی اول متوسطه در استان خراسان جنوبی بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انجام شد. ابتدا در هر شهرستان به روش تصادفی خوشه‌ای، چند مدرسه متوسطه‌ی اول به صورت تصادفی انتخاب شده، سپس با مراجعه به دفتر آموزش هر مدرسه و بر اساس لیست دانش‌آموزان، افراد به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و به صورت تصادفی انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفت.

با استفاده از فرمول کوکران برای تعیین حجم نمونه و در نظر گرفتن حداکثر خطای ۰/۰۵ امتیاز، سطح اطمینان ۹۵ صدم، حجم نمونه برابر ۲۰۰ نفر بود.

$$n = \frac{z^2 pq}{d^2} \left(1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right) \right)$$

برای جمع‌آوری داده‌ها از سه پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد:

الف) پرسش‌نامه‌ی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی: برای سنجش متغیر شبکه‌های اجتماعی، از پرسشنامه‌ی «استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی»، شی، لو، یانگ، لی و کای (Shi, Luo, Yang, Liu, & Cai, 2014) استفاده شده است. این مقیاس دارای ۱۳ گویه و دارای دو زیر مقیاس (۱

بالایی دریافت کرده‌اند و برعکس نمره افراد استفاده‌کننده از رسانه‌های خارجی در این سازه، نمره‌ی پایینی بوده است (Rabbani, Rabbani, & Hassani, 2009).

کرمانی و ساعی نیز در پژوهشی با عنوان مطالعه تأثیر استفاده از سایت‌های شبکه اجتماعی بر هویت قومی دانشجویان دانشگاه‌های تهران به این نتیجه رسیدند که استفاده از سایت فیسبوک با هویت قومی دانشجویان همبستگی مثبت دارد. این متغیر با هر سه بعد هویت قومی رابطه مثبت دارد؛ اما مقدار این همبستگی پایین و ضعیف است (Kermani, Saei, 2017). رشد و گسترش شبکه‌های اجتماعی و تأثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی دانش‌آموزان امری انکارناپذیر است. مرور پژوهش‌ها نشان داد که هویت اجتماعی دانش‌آموزان و ارتباط معلم و دانش‌آموز با اثرپذیری از شبکه‌های اجتماعی مجازی دچار تغییرات عدیده‌ای شده است؛ بر این اساس بررسی نقش استفاده از این شبکه‌ها بر هویت اجتماعی و رابطه معلم و شاگرد امری ضروری است؛ لذا این پژوهش در پی آن است تا نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی را در هویت اجتماعی و رابطه معلم و دانش‌آموز، در مدارس استان خراسان جنوبی بررسی کند. از این رو فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر است:

استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت ملی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی ارتباط دارد.

استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت قومی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی ارتباط دارد.

استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت مذهبی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی ارتباط دارد.

عاملی تأییدی نشاد داد که این ابزار از روایی مطلوبی برخوردار است.

(پ) پرسشنامه‌ی رابطه‌ی معلم- شاگردی: جهت سنجش رابطه معلم- شاگردی از پرسشنامه مورای و زوویچ (Murray & Zvoch, 2010) استفاده شد که از ۱۷ گویه تشکیل شده و دارای سه بعد ارتباط (۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴)، اعتماد (۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴)، بیگانگی (۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵) است که در این پژوهش نمره‌ی کلی این متغیر بررسی می‌شود. مورای و زوویچ برای این پرسشنامه ضریب پایایی ۰/۸۵ و برای هر کدام از مؤلفه‌ها به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۴ و ۰/۷۲ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد که مبین پایایی این ابزار است. برای بررسی روایی این پرسشنامه از روایی سازه و تحلیل عاملی استفاده شد که نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشاد داد که این ابزار از روایی مطلوبی برخوردار است. برای تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون با کمک نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

در بخش آمار توصیفی از دانش‌آموزان دختر نمونه پژوهش پرسیده شد که آیا دارای کامپیوتر شخصی (لپ‌تاپ) و یا گوشی هوشمند هستند که ۴۵٪ از این افراد اعلام کردند که دارای گوشی هوشمند و ۲۵ درصد اعلام کردند که دارای کامپیوتر شخصی و ۳۰٪ هم اعلام کردند که فاقد این دو وسیله هستند.

در بخش آمار استنباطی نیز با توجه به فرضیات مطرح شده و هدف پژوهش، به بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق پرداخته شد. جدول ۱، نتایج بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

استفاده برجسته و ۲) تجارب عاطفی است. زیر مقیاس استفاده برجسته دارای سه عامل است (۱). استفاده پایه (۳، ۲، ۱)؛ ۲) استفاده تعاملی (۱۳، ۱۱، ۱۰، ۷، ۶، ۵)؛ ۳) استفاده خود-نمایشی (۱۲، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵). پایایی درونی بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۳ گزارش شده است. زیر مقیاس تجارب عاطفی دارای دو عامل است که ۱) تجارب عاطفی خوشایند (مثبت) و ۲) تجارب ناخوشایند (منفی) را شامل می‌شود. پایایی درونی این عوامل (۰/۹۰ و ۰/۸۵) گزارش شده است که نشان از پایایی مطلوب ابزار دارد؛ همچنین (Zamanian, 2016). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ بود که پایایی آن مورد تأیید واقع شد. برای بررسی روایی این ابزار از روایی سازه استفاده شد. برای این منظور تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که این ابزار از برازش مطلوبی برخوردار است.

(ب) پرسش‌نامه‌ی هویت اجتماعی: برای سنجش هویت اجتماعی، از پرسشنامه‌ی کاروانی (Caravan, 2014) استفاده شده است. این مقیاس دارای ۶۷ گویه و دارای چهار زیر مقیاس (۱) هویت ملی شامل (۱۲ تا ۱) ، ۲) هویت قومی (۴۰ تا ۳۳)، ۳) هویت مذهبی (۵۶ تا ۴۱) و ۴) هویت جهانی (۶۷ تا ۵۷) است. نمره‌دهی پرسشنامه در مقیاس لیکرت و به صورت کاملاً مخالفم (۱ امتیاز)، مخالفم (۲ امتیاز)، بینابین (۳ امتیاز)، موافقم (۴ امتیاز) و کاملاً موافقم (۵ امتیاز) خواهد بود. حداقل امتیاز ممکن ۶۷ و حداکثر ۳۳۵ است. نمرات ۱۱۲-۶۷ هویت اجتماعی در حد پایین، ۱۱۲-۲۲۴ هویت اجتماعی در حد متوسط و نمرات بالاتر از ۲۲۴، هویت اجتماعی در حد بالا در نظر گرفته می‌شود. پایایی درونی بین ۰/۵۸ تا ۰/۹۱ گزارش شده است که نشان از پایایی مطلوب ابزار دارد؛ همچنین (Caravani, 2014). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد که مبین پایایی این ابزار است. برای بررسی روایی این پرسشنامه از روایی سازه و تحلیل عاملی استفاده شد که نتایج تحلیل

جدول ۱. نتایج بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره شاپیرو-ویلک	سطح معناداری	آماره کولموگروف-اسمیرنوف	سطح معنی‌داری	چولگی	کشیدگی	وضعیت نرمال
هویت ملی	۰/۸۸	۰/۶۲	۰/۲۲	۰/۶۳	۰/۴۱	۰/۱۷	نرمال
هویت قومی	۰/۸۸	۰/۶۴	۰/۲۲	۰/۳۶	۰/۵۵	۰/۱۷	نرمال
هویت مذهبی	۰/۸۷	۰/۵۹	۰/۲۰	۰/۸۸	۰/۳۹	۰/۱۷	نرمال
هویت جهانی	۰/۸۸	۰/۳۵	۰/۲۱	۰/۲۲	۰/۵۸	۰/۱۷	نرمال
استفاده از شبکه‌های اجتماعی	۰/۶۵	۰/۹۳	۰/۲۲	۰/۴۳	۰/۲۸	۰/۱۷	نرمال
رابطه معلم و شاگرد	۰/۴۵	۰/۶۳	۰/۲۳	۰/۵۰	۰/۷	۰/۱۷	نرمال

شاخص چولگی و کشیدگی متغیرها بین (۲ و -۲) قرار دارد؛ بنابراین هم به صورت استنباطی و هم به صورت شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال برخوردار هستند. جدول ۲، به بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش می‌پردازد.

همان‌گونه که یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد، مقدار سطح معناداری آزمون شاپیرو-ویلک و کولموگروف-اسمیرنوف برای متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر پذیرفته می‌شود یا به عبارت دیگر توزیع متغیرها نرمال است.

جدول ۲. بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب بتا (β)	میانگین (M)	انحراف معیار (S.E)	آماره F	ضریب همبستگی (R)	مجذور R (R ²)	سطح معنی‌داری (Sig)	نتایج فرضیه‌ها
استفاده از شبکه‌های اجتماعی	هویت ملی	۰/۶۰	۲/۵۳	۰/۵۶۷	۸/۳۲	۰/۶۰	۰/۳۶	۰/۰۱	تأیید
	هویت قومی	۰/۷۷	۲/۷۵	۰/۲۸	۷/۴۳	۰/۷۷	۰/۵۹	۰/۰۱	تأیید
	هویت مذهبی	۰/۴۹	۲/۶۰	۰/۲۲۹	۹/۱۰	۰/۴۹	۰/۲۴	۰/۰۱	تأیید
	هویت جهانی	۰/۵۹	۲/۵۷	۰/۲۵۸	۸/۱۵	۰/۵۹	۰/۳۴	۰/۰۱	تأیید
رابطه معلم-شاگرد		۰/۷۴	۲/۸۰	۰/۲۴	۴/۲۳	۰/۷۴	۰/۵۴	۰/۰۱	تأیید

دانش‌آموزان دختر متوسطه‌ی اول استان خراسان جنوبی معنادار و تأیید می‌شود.

فرضیه‌ی دوم: بنا به نتایج جدول ۲ بررسی ضریب استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت قومی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که این ضریب مسیر به میزان ۰/۷۷ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (p-value) که برابر $P < ۰/۰۱$ شده است؛ همچنین عدد معناداری که برابر با ۷/۴۳ شده و به ترتیب از ۰/۰۵ کمتر و از ۱/۹۶ بیشتر هستند؛ می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است؛ یعنی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت قومی دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد؛ از این رو ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت قومی دانش‌آموزان

در ادامه به بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود.

فرضیه‌ی اول: بنا به نتایج جدول ۲ بررسی ضریب استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت ملی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که این ضریب مسیر به میزان ۰/۶۰ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (p-value) که برابر $P < ۰/۰۱$ شده است و همچنین عدد معناداری که برابر با ۸/۳۲ شده و به ترتیب از ۰/۰۵ کمتر و از ۱/۹۶ بیشتر می‌باشند؛ می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای ۰/۰۵ معنادار است؛ یعنی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت ملی دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد؛ از این رو ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت ملی

فرضیه پنجم: بنا به نتایج شکل ۲ بررسی ضریب استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر رابطه‌ی معلم- شاگردی نشان می‌دهد که این ضریب مسیر به میزان $0/74$ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (p-value) که برابر $P < 0/01$ شده است؛ همچنین عدد معناداری که برابر با $4/23$ شده و به ترتیب از $0/05$ کمتر و از $1/96$ بیشتر هستند؛ می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای $0/05$ معنادار است؛ یعنی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر رابطه معلم- شاگردی دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد؛ از این رو ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با رابطه معلم- شاگردی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی معنادار و مثبت است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی نقش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در هویت اجتماعی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی بود. نتایج پژوهش نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت ملی، قومی، مذهبی و جهانی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی ارتباط دارد. این یافته همسو با پژوهش‌های (Shafiea, & et al, 2012; Soltani, 2016) است. در تبیین نتایج این فرضیه‌ها چنین می‌توان عنوان کرد که مقوله هویت اجتماعی با ورود شبکه‌های مجازی، دچار تغییر و تحولات عمده‌ای شد. جهان مجازی با خصیصه‌هایی چون: بی‌مکانی، فرا زمان بودن، تکرار داشتن، قابلیت دسترسی همزمان به

دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی معنادار و تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: بنا به نتایج جدول ۲ بررسی ضریب استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت مذهبی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که این ضریب مسیر به میزان $0/49$ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (p-value) که برابر $P < 0/01$ شده است؛ همچنین عدد معناداری که برابر با $9/10$ شده و به ترتیب از $0/05$ کمتر و از $1/96$ بیشتر هستند؛ می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای $0/05$ معنادار است؛ یعنی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت مذهبی دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد. از این رو ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت مذهبی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی معنادار و تأیید می‌شود.

فرضیه چهارم: بنا به نتایج جدول ۲ بررسی ضریب استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت جهانی دانش‌آموزان نشان می‌دهد که این ضریب مسیر به میزان $0/09$ برآورد شده است. با توجه به مقدار شاخص جزئی (p-value) که برابر $P < 0/01$ شده است؛ همچنین عدد معناداری که برابر با $8/10$ شده و به ترتیب از $0/05$ کمتر و از $1/96$ بیشتر هستند؛ می‌توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر در سطح خطای $0/05$ معنادار است؛ یعنی استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت جهانی دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد از این رو ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با هویت جهانی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول استان خراسان جنوبی معنادار و تأیید می‌شود.

می‌شود. بدون تردید، میزان تأثیرپذیری فرد از این محیط، صفر مطلق نخواهد بود؛ پس هر شبکه اجتماعی، هویت مطلوب خود را ترویج می‌کند. به‌طورکلی، همه اجزای یک شبکه اجتماعی که فرد با آن در تعامل است، در ضمیر ناخودآگاه فرد تأثیر می‌گذارد. هویت ارتباطی فرد نیز چیزی نیست که به ضمیر ناخودآگاه مرتبط نباشد. نگرش‌های متفاوت از سوی مخاطبان، سیاست‌گذاران و دولت‌مردان به مقوله شبکه‌های اجتماعی و سعی در مسدود و محدود کردن میزان دسترسی به برخی از این شبکه‌ها در برخی از جوامع از یک سو و همچنین بروز و شکل‌گیری تحولات و جنبش‌های سیاسی و اجتماعی با چاشنی شبکه‌های اجتماعی از سوی دیگر. هویت دینی از مهم‌ترین عناصر ایجاد‌کننده همگنی و همبستگی اجتماعی در سطح جوامع است که طی فرایندی با ایجاد تعلق خاطر نسبت به دین و مذهب در افراد جامعه، نقش بسیار مهمی در ایجاد و شکل‌گیری هویت جمعی دارد؛ به عبارت دیگر، هویت دینی موجب تشابه‌سازی و تمایز بخشی می‌شود.

امروزه، افزایش ارتباطات جهانی و جهانی‌شدن، موجب ایجاد تغییرات فرهنگی بسیاری در جوامع مختلف شده است. رواج ارزش‌های گوناگون، قرار گرفتن در معرض اندیشه‌ها و گرایش‌های مختلف از جمله عوامل تهدیدکننده‌ی تعلق خاطر به هویت دینی به‌خصوص در میان جوانان است در واقع هویت دینی (افراد به ویژه نوجوانان متعاقب) به وسیله تهاجم فرهنگی تهدید می‌شود. همان‌طور که کاستلز نیز جهان آینده را صحنه کارزار دو قدرت معتبر، یعنی جهانی شدن و هویت می‌داند (Eftekhari, 2001). گیدنز (Giddens, 1984) تأمل و بازاندیشی در مورد هویت را منحصر به دوران مدرن می‌داند. در متن چالش‌های دنیای مدرن

طور نسبی و غیره از جهان واقعی جدا می‌شود. در واقع هنگامی که فردی به تعامل با دیگری می‌پردازد، هویت خود را به عنوان عضوی از جامعه پیدا می‌کند؛ به عبارت دیگر، هویت در بستر تعاملات اجتماعی تعریف می‌شود.

ظهور فناوری‌های نوین ارتباطی، دگرگونی بنیادینی را در تعاملات و ارتباطات انسانی ایجاد کرده است؛ هویت اجتماعی، بیش از هر گروهی، در ارتباط با جوانان اهمیت می‌یابد؛ به این دلیل که جوانی مرحله تکوین هویت مستقل و استقلال-یابی آنان است. در این زمینه یکی از پدیده‌های انکار نشدنی در جهان؛ از جمله کشور ما، گسترش روزافزون کاربرد کامپیوتر و شبکه‌های اجتماعی مجازی از سوی جوانان است؛ می‌توان گفت که افراد کره خاکی در هر نقطه‌ای که باشند، به نحوی با این تحولات گسترده روبه‌رو هستند و ابعاد گوناگون زندگی افراد به طور همه‌جانبه‌ای تحت تأثیر رسانه‌های نوین از جمله اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی قرار گرفته است. از میان آحاد ملت ایران، قشر نوجوان و جوان بیشترین تأثیر را از این تحولات پذیرا شده و به نحوی دچار چالش‌های هویتی و گسیختگی در امر هویتیابی گشته‌اند. در واقع نوجوانان یکی از مهم‌ترین اقشاری هستند که به دلیل خصوصیات مربوط به دوره‌ی جوانی بیشترین تأثیر را از این رسانه‌های نوین دیجیتالی پذیرا خواهند شد. امروزه، گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، بر ابعاد مختلف زندگی بشر سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، امنیتی و اقتصادی تأثیر گذاشته است. با کمرنگ شدن اهمیت زمان و مکان و بی‌نیازی به مکان مشترک برای برقراری ارتباط، افراد به شکل بسیار آسان‌تری می‌توانند در فضای مجازی، با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. این شکل جدید برقراری ارتباط، موجب تحول در فرهنگ و هویت جوامع

نسل‌های گذشته، فرایند انتقال هویت در عصر حاضر بیش از آنکه در زمینه ارزش‌ها، باورها و رفتارها و در یک کلام، هویتشان از والدین، متأثر باشد از رسانه‌ها، صنعت فرهنگ، همسالان نوجوانان دیگر که چه‌بسا از دیگر کشورها باشند، تأثیر می‌پذیرند؛ برای مثال تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که رسانه‌های گروهی، عاملی در جهت کاهش هویت اجتماعی بوده است (Javadi, Yeganeh & Azizi, 2008). نتایج یک تحقیق دیگر گواه بر این است که استفاده از ماهواره و اینترنت، سبب کاهش هویت جنسیتی می‌شود که خود نشان دهنده‌ی تغییر رفتار و نگرش به سمت الگوهای ناهنجار» و گرایش‌های جدید است (Arizi, Vahida, & Danesh, 2006). در این راستا با توجه به تأثیرگذاری غیرقابل‌انکار شبکه‌های اجتماعی مجازی در هویت اجتماعی نوجوانان و جوانان، پیشنهاد می‌شود در جهت توسعه‌ی فرهنگ ملی و دینی، شبکه‌های اجتماعی ملی، تقویت و به‌روزرسانی شوند و محتوای آن‌ها برای ترغیب عضویت افراد در شبکه‌های داخلی مورد توجه بیشتری قرار گیرد؛ همچنین به محققان پیشنهاد می‌شود که در خصوص نقش شبکه‌های اجتماعی و نوظهور موبایل (تلگرام، وایبر و ...) در شکل‌گیری هویت اجتماعی نوجوانان و جوانان به پژوهش بپردازند و حتی به آسیب‌شناسی این شبکه‌های در روی نوجوانان نیز پرداخته شود.

یافته‌ها نشان داد که بین رابطه‌ی معلم-شاگرد با استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه وجود دارد که این یافته‌ها با پژوهش‌های (Waigumo, 2013; Chan, 2014)، همسویی دارد. از این رو پیشنهاد می‌شود معلمان برای بهبود روابط خود با دانش‌آموزان، نقش شبکه‌های

است که سنت و طبیعت، مرجعیت خود را از دست داده و فرد در یک فضای آکنده از اطلاعات، پیوسته به تأمل در مورد هستی خویش می‌پردازد (Cited in Nash, 2003). با توجه به رویکرد گیدنز می‌توان چنین گفت که فرد در جریان هویت‌یابی خود به طور عام و هویت دینی به طور خاص، موجودی صرفاً منفعل و پذیرنده نیست؛ بلکه به تفسیر هویت خویش می‌پردازد. این تفسیر بریده و منقطع نیست؛ بلکه از مقداری ثبات و استمرار برخوردار است. بر این اساس، می‌توان دوگونه هویت دینی سنتی و مدرن را از یکدیگر متمایز کرد. هویت دینی از مهم‌ترین عناصر ایجاد کننده همگنی و همبستگی اجتماعی در سطح جوامع است که طی فرایندی با ایجاد تعلق خاطر به دین و مذهب در بین افراد جامعه، نقش بسیار مهمی در ایجاد و شکل‌گیری هویت جمعی دارد و به عبارتی، عملیات تشابه‌سازی و تمایز بخشی را انجام می‌دهد؛ به طور مثال، دین اسلام و مذهب شیعه، به طور همزمان ضمن ایجاد تشابه دینی در بین افراد جامعه ایران، آن‌ها را از سایر ادیان جدا می‌سازد؛ اما این مسئله از عامل دیگری نیز سرچشمه می‌گیرد و آن این است که چون در جامعه‌ی ما از اینترنت، شبکه‌های اجتماعی مجازی و ماهواره اکثراً به صورت منطقی استفاده نمی‌شود و این رسانه‌ها و امکانات اطلاعاتی و ارتباطاتی، بیشتر مروج فرهنگ مادی گر و لذت‌جو و فردگرایانه غربی هستند؛ بنابراین در دوران کنونی، هویت مبنا و معنای گذشته خود را از دست داده است؛ در واقع شدت و دامنه‌ی تغییرات هویتی در نسل‌های جدید به اندازه‌ای است که در برخی موارد چالش‌ها و بحران‌های هویتی را پدید آورده است؛ بنابراین، برخلاف

از طریق تحقیقات آزمایشی، نقش شبکه‌های اجتماعی را در رفتار تحصیلی و روابط بین دانش‌آموزان و معلمان بررسی نمایند.

تقدیر و تشکر

در این مجال لازم است از کلیه دبیران و دانش‌آموزانی که نویسندگان را در امر این پژوهش یاری کرده‌اند، تشکر و قدردانی شود.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

اجتماعی را در شکل‌گیری هویت و روابط بین خود و شاگردانشان در نظر داشته باشند و شیوه‌ی ارتباطی خود را بر مبنای نسل امروزی تغییر دهند. زیرا می‌تواند عامل مهمی در جهت جذب دانش-آموزان به مطالب درسی باشد و باعث خودکارآمدی و علاقه‌مند کردن ایشان به درس و تحصیل از طریق فناوری‌های به روز همچون شبکه‌های اجتماعی باشد. چون خواسته یا ناخواسته تکنولوژی وارد زندگی امروزی شده است و اگر بتوان از این تکنولوژی در جهت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و به نفع آن‌ها استفاده کرد، می‌توان نتایج مفید و کارایی را کسب کرد. علاوه بر این‌ها پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی

References

- Alkan, M; & Meinck, S. (2016). The relationship between students' use of ICT for social communication and their computer and information literacy. *Large-scale Assessments in Education*, 4(1), 15.
- Arizi, F; Vahida, F; Danesh, P. (2006). Satellite and Gender Identity of Young Girls (Case Study of High School Girls in District 5 of Tehran). *Iranian Journal of Sociology*, 7 (2), 76-100. [in Persian].
- Barat Dastjerdi, N, & Sayadi, S. (2013). Relationship between using social networks and internet addiction and depression among students. *J Res Behav Sci*, 10(5), 332-341. [in Persian].
- Bliuc, A. M., Ellis, R. A., Goodyear, P., & Hendres, D. M. (2011). Understanding student learning in context: Relationships between university students' social identity, approaches to learning, and academic performance. *European Journal of Psychology of Education*, 26(3), 417-433.
- Caravani, A. (2014). Investigating the effect of virtual social networks on collective identity: A study of Sistan and Baluchestan University students. Master Thesis. Kerman Shahid Bahonar University. Faculty of Literature and Humanities. [in Persian].
- Chan, T, H. (2014). Facebook and its effects on users' empathic social skills and life satisfaction: a double-edged sword effect. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(5), 276-280.
- Darvizeh, Z; Ranjbar, Z; Naraghizadeh, A. (2011). Comparison of the amount and type of Internet use in relation to mental health and academic performance of students in Tehran. *Psychological Studies*, 7 (2), 11-36. [in Persian].
- Di Marzo, G. M. (2012). Why Can't We Be Friends- The Banning of Teacher-Student Communication Via Social Media and the Freedom of Speech. *Am. UL Rev.*, 62, 123.
- Eftekhari, A. (2001). "Limited Insecurity: A Study of the Threats of Globalization to the Islamic World", in *Proceedings of Globalization and Globalization*, Tehran: Contemporary Thought Publications. [in Persian].

- Ellison, N, B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of computer mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Evans, D., Butterworth, R., & Law, G. U. (2019). Understanding associations between perceptions of student behaviour, conflict representations in the teacher-student relationship and teachers' emotional experiences. *Teaching and Teacher Education*, 82, 55-68.
- Heidari, A. (2012). Classroom management methods and student communication skills, quoted from persianblog.ir/post/441 http://heydari [in Persian].
- Javadi Yeganeh, M; Azizi, J. (2008). Cultural and social identity among the youth of Shiraz according to the media factor. *Iranian Cultural Research Quarterly*, 1 (3), 183-213. [in Persian].
- Karimi, Y. (2008). *Educational Psychology*, Arasbaran Publications, Tehran. [in Persian].
- Kermani, H; & Saei, M. (2017). Study of the effect of using social networking sites on the ethnic identity of Tehran universities. *Interdisciplinary Studies in Media and Culture*, 7 (13), 105-121. [in Persian].
- Kujath, C, L. (2011). Facebook and MySpace: Complement or substitute for face-to-face interaction? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(1-2), 75-78.
- Lee, H. S. (2020). The Mediating Effects of Aggression in the Relationship between Marital Conflict and School Adjustment for Adolescents. *Journal of Korean Home Economics Education Association*, 32(1), 77-87.
- Lee, Junghee, & Lee, Hyunjoo. (2010). The computer-mediated communication network: Exploring the linkage between the online community and social capital. *new media & society*, 12(5), 711-727.
- Murray C., Zvoch K. (2010). The inventory of teacher-student relationships: factor structure, reliability, and validity among African American youth in low-income urban schools. *J. f Early Adolesc.* 31, 493-525.
- Nash, K. (2003). *Contemporary Political Sociology*, translated by Mohammad Taghi Delfrooz, Tehran: Kavir Publications. [in Persian].
- Oliveira, L. (2015). Social student relationship management in higher education: extending educational and organisational communication into social Media. In 9th Annual International Technology, Education and Development Conference, IATED.
- Pintrich, P. R., & Schunk, D. H. (2002). *Motivation in education: Theory, research, and applications*. Prentice Hall.
- Rabbani, A; Rabbani, R; Hassani, M. (2009). *Mass Media and National Identity: A Case Study of Isfahan University Students*. *Communication Research*, 16 (58), 65-93. [in Persian].
- Sabouri Khosroshahi, H; Azargun, N. (2013). The Impact of Virtual Social Networks (Facebook) on Social Identity (Case Study: Islamic Azad University Students). *Media Studies*, 8 (No. 2 (consecutive 21)), 9-25. [in Persian].
- Shafiea, & et al. (2012) *Constructing Identity through Facebook Profiles: Online Identity and Visual Impression Management of University Students in Malaysia*, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 65 (2012) 134 - 140.
- Shi, Y; Luo, Y, Yang, Z; Liu, Y,, & Cai, H. (2014). The development and validation of the social network sites (SNSs) usage questionnaire.

- Paper presented at the International Conference on Social Computing and Social Media.
- Soltani, A. (2016). Investigating the Relationship between the Use of Virtual Social Networks and Students' Social Identity (Case Study: Management Students of Islamic Azad University, Ilam Branch). Scientific Quarterly of Ilam Culture, 17 (50.51), 124-134. [in Persian].
- Waigumo, M, A. (2013). Impact Of Social Networking Sites On Interpersonal Relationships Among Teenagers. A Case Study Of Murang'a East District. University of Nairobi, Nairobi.
- Zamanian, M. (2016). The role of using social networks in academic performance mediated by non-formal learning and academic engagement of Birjand University students. Master Thesis in Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Birjand University. [in Persian].

